

Ἱερὰ Προσκυνήματα ἔκτός Ἱεροσολύμων

Ἱερὰ Προσκυνήματα ἔκτός Ἱεροσολύμων

Ἱερὰ Μονὴ Μάρθας καὶ Μαρίας ἐν Βηθανίᾳ – Ὁ Τάφος τοῦ Λαζάρου

Ἡ διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ δικαίου Λαζάρου εἰς ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς γνωστὴ κωμόπολις Βηθανία κεῖται ἀνατολικῶς τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Εἰς αὐτὴν κεῖται ὁ τάφος τοῦ Λαζάρου. Τεσσαράκοντα περίπου μέτρα πρὸς μεσημβρίαν τοῦ τάφου τοῦ Λαζάρου ὑπάρχουν ἕτερα ἐρείπια, εἰς τὰ ὁποῖα λέγεται ὅτι ἦτο ὁ οἶκος τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων παλαιὰ ὑπῆρχε ναός. Πρὸς τὰ νοτιοανατολικά δὲ μέρη (200 περίπου μέτρα) τῆς Βηθανίας, παρὰ τὴν ὁδόν, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ὑπάρχει βράχος ἔχων σχῆμα ράχews ὄνου. Ἐπὶ τούτου τοῦ βράχου λέγεται ὅτι ἐκάθησεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν πρὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν κωμόπολιν καὶ ἐκεῖ ἀφοῦ τὸν συνήντησε ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου Μάρθα ἔπεσε εἰς τοὺς πόδας Αὐτοῦ λέγουσα: «εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός».

Ὁ Τάφος τοῦ Λαζάρου

Ἡ ἀναφορὰ γίνεται ἀπὸ τὸν Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν: «Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας...». Ἡ εἴσοδος εἰς τὸν τάφον τοῦ Λαζάρου, ὁ ὁποῖος σήμερον ἀνήκει εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, γίνεται μὲ 24 ἀπότομα σκαλοπάτια, τὰ ὁποῖα ἐλαξεύθησαν εἰς τὸν βράχον τὸν 17ον αἰῶνα. Ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Λαζάρου ἡ Ἁγία Ἐλένη εἶχε ἰδρύσει τὸν 4ον αἰῶνα τρίκλιτον βασιλικὴν μὲ αἶθριον. Τὸ οἰκοδόμημα ἦτο ἐστρωμένον μὲ πολύχρωμα μωσαϊκὰ δάπεδα. Ὁ χριστιανικὸς αὐτὸς ναὸς –τὸ Λαζάρειον– ἐπέζησε τῆς περσικῆς ἐπιδρομῆς τοῦ 614. Μετὰ ἐρειπώθη καὶ ὠκοδομήθη ξανὰ τὸ 1965 ὑπὸ τῶν Ἀρχιμανδρίτων Θεοδοσίου καὶ Σεραφεῖμ.

Εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου τὰ κανδήλια ἀνάπτονται ἀπὸ τὰς μοναχὰς τῆς γυναικείας Μονῆς τῆς Προϋπαντήσεως τοῦ Σωτῆρος, ὁ Καθηγούμενος τῆς ὁποίας, Πανοσιολογιότατος Ἀρχιμανδρίτης Θεοδόσιος, προσέφερε τὸ οἰκόπεδον καὶ ἐβοήθησε εἰς τὴν ἔκδοσιν ἀδείας οἰκοδομήσεως τῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου (Σάββατον τοῦ Ἁγίου Λαζάρου) γίνεται Ἀρχιερατικὴ Λειτουργία εἰς τὴν γυναικεῖαν Μονὴν τῆς Προϋπαντήσεως:

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν παρὰ τὸν Τάφον τοῦ Ἁγίου, εἰς τὸ τέλος τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας γίνεται Λιτανεΐα Ἱερέων, προσκυνητῶν καὶ ποιμνίου πρὸς τὸν Τάφον τοῦ Ἁγίου, ὅπου ὁ Ἀρχιερεὺς ἀναγιγνώσκει τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἁγίου Λαζάρου εἰς τρεῖς γλώσσας, τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Ἀραβικὴν καὶ τὴν Ῥωσικὴν καὶ ἀκολουθῶς ἡ Λιτανεΐα φθάνει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ὅπου γίνεται δέησις πρὸς τὸν Ἅγιον. Ἡ διώροφος αὐτὴ ἐκκλησία ἔχει κτισθεῖ εἰς τὸ σημεῖον ἀκριβῶς τῆς οἰκίας τοῦ Ἁγίου Λαζάρου καὶ τὸ προαύλιόν της περιλαμβάνει τὸν Τάφον τοῦ Ἁγίου. Ἀπὸ τὸν ὁδηγὸν τῶν προσκυνητῶν τοῦ κυρίου Δημητρίου Γ. Τάκου (1896) μαθαίνουμε ὅτι «Ἐπὶ τοῦ Τάφου τοῦ Δικαίου Λαζάρου, ἡ Ῥωμαία ἡ Ἁγία ἐπισκέφθη τὸν ἀξιόλογον Ναόν, ἐκεῖ ὅπου ὑφίστατο καὶ γυναικεῖον Μοναστήριον τὸ 1139. Ὁ Ἱερώνυμος γνωρίζει ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ

4ου αιώνας ὠκοδομήθη ἐκκλησία ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου. Τὸ 870 ὁ Τάφος φαίνεται ἐν ἐκκλησίᾳ, ἡ ὁποία ἀνωκοδομήθη τὸ 1103 λόγῳ τῆς διώξεως τοῦ Χάκεμ. Θεωρεῖται ὅτι τὴν ὠκοδόμησε ἡ Ἁγία Ἑλένη. Ἐντεῦθεν εἰς 40 μέτρα ἀπόστασιν πρὸς Νότον φαίνεται τόπος, ὅπου εὐρίσκεται ἡ οἰκία τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, πλησίον δὲ ἡ οἰκία τοῦ λεπροῦ Σίμωνος.

Ἱερά Μονὴ Βαϊοφόρου Βηθσαφαῆς

Εἰς τὴν πόλιν Βηθσαφαὴν ὑπάρχει Ἱερὸς Ναός, ὁ ὁποῖος ἀνήκει εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους καὶ συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ὅθεν ἤρχισεν ὁ Χριστὸς τὴν πορείαν Αὐτοῦ μετὰ τὸν ὄνον κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον Αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἅπαξ τοῦ ἔτους τελεῖ ἀναπαράστασιν τῆς θριαμβευτικῆς αὐτῆς εἰσόδου τοῦ Κυρίου.

Ἱερός Ναός Ἁγίου Γεωργίου ἐν Λύδδῃ

Ἡ Λύδδα εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ Ἰσραήλ. Τὴν ἀκμὴν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Λύδδαν μαρτυρεῖ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Πηγαὶ ἀναφέρουν ὅτι ὑπῆρξε Ἐπισκοπὴ κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν εἴκοσι πέντε αὐτοκεφάλων Ἐπισκοπῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπήγοντο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπισκοπὴ. Σήμερον ὑπάρχει Τιτουλᾶριος Ἀρχιεπίσκοπος Λύδδας, ὁ ὁποῖος διαμένει εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Ἱστορικῶς ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀποδίδεται εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανόν. Ἡ χριστιανικὴ παράδοσις ἀναφέρει πῶς ὁ Μεγαλομάρτυς Ἅγιος Γεώργιος ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Διόσπολιν τῆς Παλαιστίνης, τὴν σημερινὴν Λύδδαν. Συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ὁ ἅγιος Γεώργιος ὑπηρετοῦσε εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, καὶ κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ Διοκλητιανοῦ ἐμαρτύρησε διὰ τὸν Χριστόν. Τὸ λείψανόν του μετεφέρθη καὶ ἐτάφη εἰς τὴν γενέτειράν του, τὴν πόλιν Λύδδαν. Τὸν 5ον αἰῶνα ὑπῆρχε εἰς τὴν Διόσπολιν σπουδαῖον χριστιανικὸν προσκύνημα καὶ μεγαλοπρεπὴς βασιλική, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐδεικνύετο καὶ ὁ Τάφος τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ὁ Παλαιοχριστιανικὸς αὐτὸς ναὸς κατεστράφη τὸ 1010 ἀπὸ τὸν περιβόητον Χαλίφην Χάκεμ, ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων, κατεδαφίσθη τὸ 1191 ὑπὸ τοῦ Σαλαντίν καὶ ἐπανωκοδομήθη τὸ 1442. Τμήματα τῆς παλαιοχριστιανικῆς αὐτῆς βασιλικῆς τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνος, σώζονται ἕως σήμερον εἰς τὸ μουσουλμανικὸν τέμενος τῆς Λύδδας, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Τζάμα Ἄλ-Καμπίρ.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναφέρει τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ παραλυτικοῦ Αἰνέα εἰς τὴν Λύδδαν ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον (Πράξ. θ' 32-35). Τὸ σημερινὸν οἰκοδόμημα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου καὶ ὁ τάφος του, ἐκτίσθη τὸ 1871 ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Κύριλλον Β', ὁ ὁποῖος ἐπιπλέον συνετέλεσε εἰς τὴν μαρμαρόστρωσιν τοῦ πατώματος καὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ὁ Ναὸς ἔχει μῆκος 20 μέτρων καὶ πλάτος 17 μέτρων. Κοσμεῖται μετὰ κιονόκρανα κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ φέρει εἰς τὸ ἐσωτερικόν του πολλὰ βυζαντινά, σταυροφορικὰ καὶ μεταγενέστερα στοιχεῖα. Ὁ Ναὸς ἦτο τρισυπόστατος. Σήμερον ὑπάρχει μόνον τὸ κλίτος τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

Ἐν Ρέμλῃ, Ἱερός Ναός Ἁγίου Γεωργίου

Ἡ ἄλλοτε ἀκμαία καὶ πολυάνθρωπος Ρέμλη εἶναι σήμερον μία μικρὰ πόλις, κειμένη εἰς τὴν γονιμοτάτην κοιλάδα τοῦ Σάρωνος καὶ ἀποτελοῦσα τὸν πρῶτον μεταξὺ Ἰόππης καὶ Ἱερουσαλὴμ σταθμόν, ἐνῶ εἶναι μία ἐκ τῶν κεντρικωτέρων πόλεων τῆς Παλαιστίνης. Ἡ πόλις Ρέμλη εἶναι ἡ Ραμαθὲμ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καὶ ἡ Ἀριμαθαία

τῆς Νέας, πατρίς τοῦ Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμου τῶν ἐνταφιασάντων τὸν Κύριον ἡμῶν. Ὁ Ἅγιος Λουκάς καλεῖ αὐτὴν ὡς πόλιν τῶν Ἰουδαίων. Ἐδῶ εὐρίσκεται τὸ ἡμέτερον μοναστήριον, τὸ ὁποῖον τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Εἶναι σταθμὸς περισπούδαστος καὶ ἀξέχαστος διὰ τοὺς ἀπερχομένους προσκυνητὰς. Ἐνταῦθα καταλύοντες ἀπολαύουν κάθε δυνατῆς φροντίδος, προστασίας καὶ βοηθείας ἀπὸ τὸν ἡγούμενον.

Ἡ ἐκκλησία δὲ εἶναι ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν παλαιότητά της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν περίφημον κολῶνα τοῦ Συναξαρίου, τὴν λεγομένην κολῶνα τῆς χήρας. Ἡ ἐκκλησία ἐκτίσθη τὸ 784 ἐπὶ τῆς Βασιλείσης Εἰρήνης, ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν εἰς τὸν βόρειον τοῖχον: “Πατριαρχοῦντος τοῦ Κλεινοῦ Πολυκάρπου, Ἐπιτροποῦντος Πέτρας τοῦ Μισαήλ καὶ τοῦ Γεράρου. Σὺν αὐτῷ Γερασίμου, ἀνεκαινίσθη τῷ θείῳ Γεωργίῳ ὁ Ναὸς οὗτος, ὡς νῦν καθορᾶται, ὃν Δοσίθεος Λύδδης ἐγκαινιάζει τῷ ΑΩΙΖ΄. Μαΐου ΚΣΤ΄. ἡγουμενευόντος Μητροφανοῦς Κυθηρίου, ἐπὶ Αὐγούστης Εἰρήνης προκτισθέντα τῷ ΨΠΔ. Τῇ ἐφόδῳ δὲ τῶν Γάλλων ἐμπρησθέντα τῷ ΑΨΙΗ”.

Ὁ τροῦλος της ἐδράζετο ἐπὶ τεσσάρων κίωνων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ τέταρτος, ὁ πρὸς τὸ δεξιὸν, ἦτο ὁ κίων τῆς χήρας, φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «τεθήτω εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ ναοῦ». Ἡ ἀνοικοδόμησις τὸ 1817 ἔγινε μόνον εἰς τὸν θόλον, ἐνῶ οἱ τοῖχοι, οἱ μύακες τοῦ ἱεροῦ καὶ ἡ δυτικὴ πύλη ἔμειναν ὡς εἶχον. Ἐκ τῆς κολῶνας τοῦ Συναξαρίου τμήμα μόνον κεῖται σήμερον παρὰ τὸν δεξιὸν τῆς ἐκκλησίας πεσσόν, μὲ κάποια λείψανα τῆς ἀρχαίας ἐπιγραφῆς.

Ἱερά Μονὴ Φρέατος τοῦ Ἰακώβ ἐν Σαμαρείᾳ

Εἰς τὴν Σαμάρειαν τὸ μόνον χριστιανικὸν προσκύνημα, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἶναι τὸ Φρέαρ τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ. Εἰς τὸ πηγάδι αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀνάγει τὴν ὑπαρξίν του ἀπὸ τοὺς προχριστιανικοὺς χρόνους, συμφώνως πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον (Ἰωάν. 4:4-30) ὁ Χριστὸς διεσταυρώθη μὲ τὴν Σαμαρείτιδα εἰς τὸν δρόμον Του ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ. Εἰς τὸ πηγάδι αὐτὸ τὸν 5ον αἰῶνα ἐκτίσθη ἡ πρώτη ἐκκλησία καὶ ἀπὸ τότε θεωρεῖται ἱερὸν προσκύνημα. Ἡ ἐκκλησία κατεστράφη καὶ σήμερον τὸ πηγάδι εὐρίσκεται εἰς τὸ βάθος ἑνὸς μικροῦ παρεκκλησιοῦ. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὑπάρχει ἐπίσης ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν ἤρχισε νὰ κτίζῃ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ.